Parlament Europejski
2024-2029

Komisja Wolności Obywatelskich, Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych

2025/0132(COD)

17.10.2025

***I
PROJEKT SPRAWOZDANIA

w sprawie wniosku dotyczącego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniającego rozporządzenie (UE) 2024/1348 w odniesieniu do stosowania koncepcji „bezpiecznego kraju trzeciego”
(COM(2025)0259 – C10-0088/2025 – 2025/0132(COD))

Komisja Wolności Obywatelskich, Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych

Sprawozdawczyni: Lena Düpont

Objaśnienie używanych znaków

*	Procedura konsultacji
***	Procedura zgody
***I	Zwykła procedura ustawodawcza (pierwsze czytanie)
***II	Zwykła procedura ustawodawcza (drugie czytanie)
***III	Zwykła procedura ustawodawcza (trzecie czytanie)

(Wskazana procedura opiera się na podstawie prawnej zaproponowanej w projekcie aktu.)

Poprawki do projektu aktu

Poprawki Parlamentu w postaci dwóch kolumn

Skreślenia zaznacza się ***wytłuszczonym drukiem i kursywą*** w lewej kolumnie. Zmianę brzmienia zaznacza się ***wytłuszczonym drukiem i kursywą*** w obu kolumnach. Nowy tekst zaznacza się ***wytłuszczonym drukiem i kursywą*** w prawej kolumnie.

Pierwszy i drugi wiersz nagłówka każdej poprawki wskazuje element rozpatrywanego projektu aktu, którego dotyczy poprawka. Jeżeli poprawka odnosi się do obowiązującego aktu, do którego zmiany zmierza projekt aktu, nagłówek zawiera dodatkowo trzeci wiersz wskazujący obowiązujący akt i czwarty wiersz wskazujący przepis tego aktu, którego dotyczy poprawka.

Poprawki Parlamentu w postaci tekstu skonsolidowanego

Nowe fragmenty tekstu zaznacza się ***wytłuszczonym drukiem i kursywą***. Fragmenty tekstu, które zostały skreślone, zaznacza się za pomocą symbolu ▌ lub przekreśla. Zmianę brzmienia zaznacza się przez wyróżnienie nowego tekstu ***wytłuszczonym drukiem i kursywą*** i usunięcie lub przekreślenie zastąpionego tekstu.
Tytułem wyjątku nie zaznacza się zmian o charakterze ściśle technicznym wprowadzonych przez służby w celu opracowania końcowej wersji tekstu.

SPIS TREŚCI

Strona

PROJEKT REZOLUCJI USTAWODAWCZEJ PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO 5

UZASADNIENIE 14

PROJEKT REZOLUCJI USTAWODAWCZEJ PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO

w sprawie wniosku dotyczącego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniającego rozporządzenie (UE) 2024/1348 w odniesieniu do stosowania koncepcji „bezpiecznego kraju trzeciego”
(COM(2025)0259 – C10-0088/2025 – 2025/0132(COD))

(Zwykła procedura ustawodawcza: pierwsze czytanie)

Parlament Europejski,

– uwzględniając wniosek Komisji przedstawiony Parlamentowi Europejskiemu i Radzie (COM(2025)0259),

– uwzględniając art. 294 ust. 2 oraz art. 78 ust. 2 lit. d) Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, zgodnie z którymi wniosek został przedstawiony Parlamentowi przez Komisję (C10-0088/2025),

– uwzględniając art. 294 ust. 3 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej,

– uwzględniając opinię Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego,

– uwzględniając opinię Komitetu Regionów,

– uwzględniając art. 60 Regulaminu,

– uwzględniając sprawozdanie Komisji Wolności Obywatelskich, Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych (A10-0000/2025),

1. przyjmuje poniższe stanowisko w pierwszym czytaniu;

2. zwraca się do Komisji o ponowne przekazanie mu sprawy, jeśli zastąpi ona pierwotny wniosek, wprowadzi w nim istotne zmiany lub planuje ich wprowadzenie;

3. zobowiązuje swoją przewodniczącą do przekazania stanowiska Parlamentu Radzie i Komisji oraz parlamentom narodowym.

Poprawka 1

Wniosek dotyczący rozporządzenia
Motyw 1 a (nowy)

Tekst proponowany przez Komisję	*Poprawka*
	(1a) Oceniając, czy państwo trzecie spełnia warunki uznania go za bezpieczny kraj trzeci do celów rozporządzenia (UE) 2024/1348, państwa członkowskie powinny mieć możliwość uwzględnienia, czy państwo to figuruje w unijnym lub krajowym wykazie bezpiecznych krajów pochodzenia, o którym mowa w art. 61 rozporządzenia. Umieszczenie danego kraju w takim wykazie może stanowić istotną wskazówkę co do ogólnej sytuacji w zakresie praw człowieka i stabilności w tym kraju. Państwa członkowskie powinny zapewnić osobie ubiegającej się o ochronę międzynarodową efektywny dostęp do skutecznej ochrony w tym państwie trzecim zgodnie z zasadą non-refoulement i rozporządzeniem (UE) 2024/1348.

Or. en

Poprawka 2

Wniosek dotyczący rozporządzenia
Motyw 2

Tekst proponowany przez Komisję	*Poprawka*
(2) Istnienie związku między osobą ubiegającą się o ochronę międzynarodową a bezpiecznym krajem trzecim nie jest wymagane na mocy międzynarodowego prawa uchodźczego, w szczególności konwencji genewskiej, ani prawa międzynarodowego praw człowieka, zwłaszcza europejskiej konwencji praw człowieka. W związku z tym państwa członkowskie powinny mieć możliwość stosowania koncepcji bezpiecznego kraju trzeciego w przypadku, gdy nie można	(2) Istnienie związku między osobą ubiegającą się o ochronę międzynarodową a bezpiecznym krajem trzecim nie jest wymagane na mocy międzynarodowego prawa uchodźczego, w szczególności konwencji genewskiej, ani prawa międzynarodowego praw człowieka, zwłaszcza europejskiej konwencji praw człowieka. W związku z tym państwa członkowskie powinny mieć możliwość stosowania koncepcji bezpiecznego kraju trzeciego w przypadku, gdy nie można

ustalić związku między osobą ubiegającą się o ochronę międzynarodową a danym bezpiecznym krajem trzecim, pod warunkiem że umowa lub uzgodnienie z danym państwem trzecim wymagają rozpatrzenia zasadności wniosków o skuteczną ochronę złożonych przez osoby ubiegające się o ochronę międzynarodową podlegające tej umowie lub temu uzgodnieniu.	ustalić związku między osobą ubiegającą się o ochronę międzynarodową a danym bezpiecznym krajem trzecim, pod warunkiem że umowa lub uzgodnienie ***zawarte przez Unię Europejską lub co najmniej jedno państwo członkowskie*** z danym państwem trzecim wymagają rozpatrzenia zasadności wniosków o skuteczną ochronę złożonych przez osoby ubiegające się o ochronę międzynarodową podlegające tej umowie lub temu uzgodnieniu.
	Or. en

Poprawka 3

Wniosek dotyczący rozporządzenia
Motyw 2 a (nowy)

Tekst proponowany przez Komisję	*Poprawka*
	(2a) Aby zapewnić jednolite stosowanie prawa Unii i uniknąć rozbieżnych praktyk między państwami członkowskimi, należy zachęcać do stosowania umów lub uzgodnień zawieranych przez Unię Europejską z państwami trzecimi. Takie instrumenty na szczeblu unijnym zapewniają wspólne prawne i proceduralne ramy współpracy w dziedzinie azylu i migracji, zapewniają zgodność z prawem i normami Unii oraz wzmacniają wzajemne zaufanie między państwami członkowskimi w zakresie stosowania koncepcji bezpiecznego kraju trzeciego.
	Or. en

Poprawka 4

Wniosek dotyczący rozporządzenia
Motyw 3

Tekst proponowany przez Komisję	*Poprawka*
(3) Państwa członkowskie powinny mieć możliwość stosowania koncepcji	(3) Państwa członkowskie powinny mieć możliwość stosowania koncepcji

bezpiecznego kraju trzeciego na podstawie związku między osobą ubiegającą się o ochronę międzynarodową a danym państwem trzecim, ***na podstawie którego udanie*** się do tego ***państwa byłoby rozsądne z punktu widzenia tej osoby***.	bezpiecznego kraju trzeciego na podstawie związku między osobą ubiegającą się o ochronę międzynarodową a danym państwem trzecim, ***ponieważ można racjonalnie oczekiwać, że osoba ubiegająca się ochronę międzynarodową będzie mogła udać*** się do tego ***kraju i ubiegać się o ochronę w tym kraju***.
	Or. en

Poprawka 5

Wniosek dotyczący rozporządzenia
Motyw 4 a (nowy)

Tekst proponowany przez Komisję	*Poprawka*
	(4a) Aby zachować skuteczność koncepcji bezpiecznego państwa trzeciego i zapewnić spójne stosowanie tej koncepcji w całej Unii, państwa członkowskie stosujące tę koncepcję powinny w pełni wykorzystać wszystkie podstawy określone w rozporządzeniu (UE) 2024/1348 przed rozpatrzeniem wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej pod kątem zasadności. Powinny one zatem w sposób kompleksowy ocenić, czy warunki dotyczące związku z krajem, tranzytu lub obowiązującej umowy lub obowiązującego uzgodnienia z danym państwem trzecim mogą zostać skutecznie zastosowane. Tylko gdy żaden z tych warunków nie może zostać zastosowany lub gdy kraj trzeci odmawia przyjęcia lub readmisji osoby ubiegającej się o ochronę międzynarodową, osobie ubiegającej się o ochronę międzynarodową należy przyznać dostęp do procedury azylowej w Unii.
	Or. en

Poprawka 6

Wniosek dotyczący rozporządzenia
Motyw 5

Tekst proponowany przez Komisję	*Poprawka*
(5) Ze względu na fakt, że małoletni bez opieki wymagają szczególnego traktowania z powodu potrzeby ukierunkowanego wsparcia koncepcja bezpiecznego kraju trzeciego powinna mieć zastosowanie do małoletnich bez opieki wyłącznie w przypadku, gdy można ustalić istnienie związku z danym państwem trzecim lub tranzytu przez to państwo oraz spełnione są warunki określone w art. 59 ust. 6 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1348. Państwa członkowskie powinny zapewnić, aby we wszystkich decyzjach dotyczących małoletnich uwzględniano przede wszystkim najlepszy interes dziecka.	(5) Ze względu na fakt, że małoletni bez opieki wymagają szczególnego traktowania z powodu potrzeby ukierunkowanego wsparcia koncepcja bezpiecznego kraju trzeciego powinna mieć zastosowanie do małoletnich bez opieki wyłącznie w przypadku, gdy można ustalić istnienie związku z danym państwem trzecim lub tranzytu przez to państwo oraz spełnione są warunki określone w art. 59 ust. 6 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1348. ***Jeżeli jednak istnieją uzasadnione podstawy, by uznać, że małoletni bez opieki stanowi zagrożenie dla bezpieczeństwa narodowego lub porządku publicznego, państwa członkowskie powinny mieć również możliwość stosowania tej koncepcji zgodnie z umowami lub uzgodnieniami zawartymi z danym państwem trzecim. We wszystkich przypadkach*** państwa członkowskie powinny zapewnić, aby we wszystkich decyzjach dotyczących małoletnich uwzględniano przede wszystkim najlepszy interes dziecka.

Or. en

Poprawka 7

Wniosek dotyczący rozporządzenia
Motyw 6

Tekst proponowany przez Komisję	*Poprawka*
(6) Konieczne jest zwiększenie przejrzystości w odniesieniu do zawierania przez państwa członkowskie umów i uzgodnień z bezpiecznymi krajami trzecimi, aby wspierać państwa członkowskie i Komisję w przyjmowaniu kompleksowego podejścia do zewnętrznego wymiaru migracji oraz w koordynowaniu ich działań wobec państw trzecich w zakresie stosowania koncepcji	(6) Konieczne jest zwiększenie przejrzystości w odniesieniu do zawierania przez państwa członkowskie umów i uzgodnień z bezpiecznymi krajami trzecimi, aby wspierać państwa członkowskie i Komisję w przyjmowaniu kompleksowego podejścia do zewnętrznego wymiaru migracji oraz w koordynowaniu ich działań wobec państw trzecich w zakresie stosowania koncepcji

bezpiecznego kraju trzeciego. Pozwoliłoby to również na monitorowanie, czy umowy lub uzgodnienia z państwami trzecimi spełniają warunki określone w niniejszym rozporządzeniu. Powinno to również umożliwić bardziej konsekwentne i spójne stosowanie koncepcji bezpiecznego kraju trzeciego w całej Unii i przyczynić się do ogólnego prawidłowego funkcjonowania wspólnego europejskiego systemu azylowego. W tym celu państwa członkowskie powinny być zobowiązane do informowania Komisji i innych państw członkowskich przed zawarciem umów lub uzgodnień z państwami trzecimi.

bezpiecznego kraju trzeciego. Pozwoliłoby to również na monitorowanie, czy umowy lub uzgodnienia z państwami trzecimi spełniają warunki określone w niniejszym rozporządzeniu. Powinno to również umożliwić bardziej konsekwentne i spójne stosowanie koncepcji bezpiecznego kraju trzeciego w całej Unii i przyczynić się do ogólnego prawidłowego funkcjonowania wspólnego europejskiego systemu azylowego. W tym celu państwa członkowskie powinny być zobowiązane do informowania Komisji i innych państw członkowskich ***o rozpoczęciu negocjacji i*** przed zawarciem umów lub uzgodnień z państwami trzecimi.

Or. en

Poprawka 8

Wniosek dotyczący rozporządzenia
Motyw 7

Tekst proponowany przez Komisję	*Poprawka*
(7) Państwa członkowskie powinny mieć możliwość wprowadzenia niezbędnych środków w celu ***przeciwdziałania*** ryzyku ucieczki osób ubiegających się o ochronę międzynarodową, wobec których stosuje się koncepcję bezpiecznego kraju trzeciego, w tym przez ograniczenie swobody przemieszczania się zgodnie z art. 9 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1346[2] lub detencję danej osoby ubiegającej się o ochronę międzynarodową zgodnie z art. 10 tej dyrektywy, w celu oceny dopuszczalności wniosków.	(7) Państwa członkowskie powinny mieć możliwość wprowadzenia ***wszystkich*** niezbędnych środków w celu ***zapobiegania*** ryzyku ucieczki osób ubiegających się o ochronę międzynarodową, wobec których stosuje się koncepcję bezpiecznego kraju trzeciego, w tym przez ograniczenie swobody przemieszczania się zgodnie z art. 9 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1346[2] lub detencję danej osoby ubiegającej się o ochronę międzynarodową zgodnie z art. 10 tej dyrektywy, w celu oceny dopuszczalności wniosków.

[2] Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1346 z dnia 14 maja 2024 r. w sprawie ustanowienia norm dotyczących przyjmowania osób ubiegających się o ochronę międzynarodową (Dz.U. L, 2024/1346,

[2] Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1346 z dnia 14 maja 2024 r. w sprawie ustanowienia norm dotyczących przyjmowania osób ubiegających się o ochronę międzynarodową (Dz.U. L, 2024/1346,

22.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1346/oj).

22.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1346/oj).

Or. en

Poprawka 9

Wniosek dotyczący rozporządzenia
Motyw 8

Tekst proponowany przez Komisję	*Poprawka*
(8) Aby zwiększyć skuteczność procedur, osoba ubiegająca się o ochronę międzynarodową nie powinna mieć automatycznego prawa do pozostania na terytorium danego państwa członkowskiego w celu złożenia odwołania od decyzji w sprawie niedopuszczalności podjętych na podstawie koncepcji bezpiecznego kraju trzeciego. Niemniej jednak wykonanie odpowiedniej decyzji nakazującej powrót powinno zostać zawieszone na czas, w którym dana osoba może skorzystać z prawa do skutecznego środka zaskarżenia przed sądem pierwszej instancji***, a także*** w przypadku wniesienia takiego odwołania ***– jeżeli istnieje ryzyko naruszenia*** zasady non-refoulement.	(8) Aby zwiększyć skuteczność procedur, osoba ubiegająca się o ochronę międzynarodową nie powinna mieć automatycznego prawa do pozostania na terytorium danego państwa członkowskiego w celu złożenia odwołania od decyzji w sprawie niedopuszczalności podjętych na podstawie koncepcji bezpiecznego kraju trzeciego. Niemniej jednak wykonanie odpowiedniej decyzji nakazującej powrót powinno zostać zawieszone na czas, w którym dana osoba może skorzystać z prawa do skutecznego środka zaskarżenia przed sądem pierwszej instancji**.** W przypadku wniesienia takiego odwołania ***wykonanie może zostać zawieszone tylko wtedy, gdy istnieją uzasadnione podstawy, by sądzić, że wydalenie to skutkowałoby naruszeniem*** zasady non-refoulement.

Or. en

Poprawka 10

Wniosek dotyczący rozporządzenia
Artykuł 1 – akapit 1 – punkt -1 (nowy)
Rozporządzenie (UE) 2024/1348
Artykuł 59 – ustęp 3 – akapit 1 a (nowy)

Tekst proponowany przez Komisję	*Poprawka*
	-1) w art. 59 ust. 3 dodaje się akapit w brzmieniu:
	Oceniając, czy państwo trzecie spełnia warunki uznania go za bezpieczny kraj

trzeci zgodnie z niniejszym artykułem, państwa członkowskie mogą wziąć pod uwagę, czy państwo to figuruje w unijnym lub krajowym wykazie bezpiecznych krajów pochodzenia, o którym mowa w art. 61 niniejszego rozporządzenia.

Or. en

Poprawka 11

Wniosek dotyczący rozporządzenia
Artykuł 1 – akapit 1 – punkt 1 – litera a
Rozporządzenie (UE) 2024/1348
Artykuł 59 – ustęp 5 – litera b – podpunkt i

Tekst proponowany przez Komisję	*Poprawka*
i) istnieje związek między osobą ubiegającą się o ochronę międzynarodową a danym państwem trzecim, ***na podstawie którego udanie się do tego państwa byłoby rozsądne z punktu widzenia tej osoby;***	i) istnieje związek między osobą ubiegającą się o ochronę międzynarodową a danym państwem trzecim,

Or. en

Poprawka 12

Wniosek dotyczący rozporządzenia
Artykuł 1 – akapit 1 – punkt 1 – litera a
Rozporządzenie (UE) 2024/1348
Artykuł 59 – ustęp 5 – litera b – podpunkt iii

Tekst proponowany przez Komisję	*Poprawka*
iii) ***zawarto umowę lub uzgodnienie*** z danym państwem trzecim wymagające zbadania zasadności wniosków o skuteczną ochronę złożonych przez osoby ubiegające się o ochronę międzynarodową podlegające tej umowie lub temu uzgodnieniu.”;	iii) ***Unia lub co najmniej jedno państwo członkowskie zawarły*** z danym państwem trzecim ***umowę lub uzgodnienie*** wymagające zbadania zasadności wniosków o skuteczną ochronę złożonych przez osoby ubiegające się o ochronę międzynarodową podlegające tej umowie lub temu uzgodnieniu.”;

Or. en

Poprawka 13

Wniosek dotyczący rozporządzenia
Artykuł 1 – akapit 1 – punkt 1 – litera b
Rozporządzenie (UE) 2024/1348
Artykuł 59 – ustęp 5 – akapit 2

Tekst proponowany przez Komisję	*Poprawka*
„Przy stosowaniu akapitu pierwszego lit. b) należy przede wszystkim uwzględnić najlepszy interes dziecka. Akapit pierwszy lit. b) pkt (iii) nie ma zastosowania, jeżeli osoba ubiegająca się o ochronę międzynarodową jest małoletnim bez opieki.	„Przy stosowaniu akapitu pierwszego lit. b) należy przede wszystkim uwzględnić najlepszy interes dziecka. Akapit pierwszy lit. b) pkt (iii) nie ma zastosowania, jeżeli osoba ubiegająca się o ochronę międzynarodową jest małoletnim bez opieki***, chyba że istnieją uzasadnione podstawy, by uznać, że małoletni bez opieki stanowi zagrożenie dla bezpieczeństwa narodowego lub porządku publicznego na mocy prawa krajowego***.

Or. en

UZASADNIENIE

Wniosek Komisji dotyczy zmiany rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1348 (w sprawie ustanowienia wspólnej procedury ubiegania się o ochronę międzynarodową w Unii) w odniesieniu do stosowania koncepcji „bezpiecznego kraju trzeciego". Wniosek ten jest podjętym we właściwym czasie i ukierunkowanym działaniem zmierzającym do zapewnienia, by wspólny europejski system azylowy stał się zarówno wiarygodny, jak i wykonalny w praktyce. We wniosku zajęto się utrzymującymi się od dawna niespójnościami w sposobie stosowania tej koncepcji przez państwa członkowskie i odniesiono się do apeli organów krajowych o większą elastyczność i jasność prawa.

Koncepcja bezpiecznego kraju trzeciego pozostaje zasadniczym elementem polityki ochrony międzynarodowej. Odzwierciedla ona podstawową zasadę: osoby potrzebujące ochrony powinny ją otrzymać, ale niekoniecznie w Unii Europejskiej, jeśli mogą otrzymać skuteczną ochronę w państwie trzecim, które uznaje się za kraj dla nich bezpieczny. W ostatnim dziesięcioleciu praktyczne wykorzystanie tego narzędzia było jednak utrudnione ze względu na złożoność proceduralną i rozbieżne interpretacje w poszczególnych państwach członkowskich, w szczególności w odniesieniu do wymogu „związku" między osobą ubiegającą się o ochronę międzynarodową a państwem trzecim oraz automatycznego skutku zawieszającego odwołań. Zarówno z analiz instytucjonalnych, jak i ocen niezależnych ekspertów wynika, że niezbędne dostosowania można wprowadzić bez uszczerbku dla prawa międzynarodowego lub unijnego.

Pierwsze usprawnienie dotyczy kryterium związku. Jak uznał Wysoki Komisarz Narodów Zjednoczonych ds. Uchodźców i co potwierdzono w doktrynie prawnej, prawo międzynarodowe nie nakłada wymogu, zgodnie z którym musiałby istnieć osobisty związek między osobą ubiegającą się o ochronę międzynarodową a państwem uznawanym za bezpieczny kraj trzeci. Chociaż istnienie takiego związku może ułatwić praktyczną współpracę, nie jest jednak warunkiem wstępnym legalności. W związku z tym Komisja słusznie proponuje, aby element ten stał się opcjonalny, przez co państwa członkowskie będą korzystały z większej swobody przy określaniu, czy i w jaki sposób element ten zastosować, w zależności od okoliczności operacyjnych i istnienia ram współpracy lub ustaleń z krajami partnerskimi.

Należy także pamiętać, że we wniosku zobowiązano również państwa członkowskie do informowania Komisji i innych państw członkowskich przed zawarciem umów lub uzgodnień z bezpiecznymi krajami trzecimi, co zapewni większą przejrzystość i obopólną świadomość istnienia tych ustaleń, a ostatecznie wzmocni koordynację i spójność działań Unii w zakresie zarządzania migracją zewnętrzną.

Zmiana ta nie osłabia praw podstawowych ani nie obniża standardów ochrony. Wręcz przeciwnie, jest ona reakcją na rzeczywistość, w której ten „związek" stał się często raczej przeszkodą administracyjną niż zabezpieczeniem. Utrzymując zasadę indywidualnej oceny, zadbamy o to, by każda sprawa była rozpatrywana w celu potwierdzenia, że dana osoba może uzyskać skuteczną ochronę w państwie trzecim, łącznie z tym, że będzie wobec niej respektowana zasada non-refoulement oraz że będzie miała dostęp do sprawiedliwych procedur. Zmiana dotyczy nie poziomu ochrony, ale zdolności państw członkowskich do konsekwentnego i skutecznego stosowania tej koncepcji.

Drugie usprawnienie ma związek ze skutkiem zawieszającym odwołań. Zgodnie z obowiązującymi przepisami odwołanie od decyzji w sprawie niedopuszczalności wniosku na podstawie koncepcji bezpiecznego kraju trzeciego automatycznie zawiesza przekazanie danej osoby do czasu wydania prawomocnego wyroku. Chociaż zabezpieczenie to miało na celu ochronę osób ubiegających się o ochronę międzynarodową przed wszelkim ryzykiem wydalenia lub zawrócenia, doprowadziło ono również do przedłużających się sporów sądowych i niespójnych praktyk w całej Unii. Usunięcie automatycznego skutku zawieszającego, przy jednoczesnym zagwarantowaniu osobie ubiegającej się ochronę międzynarodową prawa do złożenia przed sądem lub trybunałem wniosku o zawieszenie decyzji o przekazaniu, ma na celu położenie kresu tej praktyce. Organ sądowy pozostaje uprawniony do nadania skutku zawieszającego w każdym przypadku, gdy istnieje wiarygodne ryzyko wydalenia, zawrócenia lub innej nieodwracalnej szkody.
To wyważone podejście jest w pełni zgodne z art. 47 Karty praw podstawowych oraz orzecznictwem zarówno Trybunału Sprawiedliwości, jak i Europejskiego Trybunału Praw Człowieka. Z orzecznictwa dotyczącego praw człowieka jasno wynika, że prawo do skutecznego środka odwoławczego nie wymaga automatycznego zawieszenia we wszystkich przypadkach, a jedynie, że środek odwoławczy może w razie potrzeby wywoływać skutek zawieszający. We wniosku utrzymano zatem ochronę sądową przy jednoczesnym przywróceniu skuteczności proceduralnej. Zapobiega to również sytuacjom próżni prawnej, która w przeszłości pozostawiała osoby ubiegające się o ochronę międzynarodową na wiele miesięcy lub lat w niepewności, podważając zaufanie do systemów azylowych i stwarzając niepotrzebne obciążenia administracyjne dla państw członkowskich.

Musimy zwiększyć spójność między procedurami azylowymi i procedurami powrotu, a dzięki temu przyczynić się do powstania płynnie działającego systemu. Poprzez doprecyzowanie i usprawnienie przepisów wzmacniamy opartą na partnerstwie współpracę z państwami trzecimi, a dzięki temu dopilnujemy, by umowy i uzgodnienia z bezpiecznymi krajami trzecimi były korzystne dla obu stron i zapewniały poszanowanie zasad podziału odpowiedzialności oraz pełne poszanowanie praw podstawowych. Stanowi to uzupełnienie szerszej zewnętrznej polityki migracyjnej Unii, w tym przyszłych ośrodków powrotowych i dostosowanych do potrzeb uzgodnień o readmisji, w których koncepcja skutecznej ochrony pozostaje kluczowa.

Wniosek Komisji sytuuje się w ramach prawa międzynarodowego i konwencji genewskiej. Nie znosi on zabezpieczeń, lecz przywraca proporcje w prawie UE. Kilka elementów obecnych ram wykracza poza wymogi międzynarodowe (nadmiernie rygorystyczne wdrażanie), a dzięki temu przeglądowi chcemy po prostu dostosować te elementy do rzeczywistych zobowiązań prawnych.

Z politycznego punktu widzenia niniejszy projekt sprawozdania stanowi konkretny wkład we wdrażanie paktu o migracji i azylu. Wykazano w nim, że Unia może szybko podjąć działania w celu usunięcia wąskich gardeł proceduralnych, które uniemożliwiały prawidłowe funkcjonowanie jej systemu azylowego. Do realizowania zdecydowanej i sprawiedliwej polityki migracyjnej potrzebne jest właśnie to, czyli procedury, które są szybkie i możliwe do wyegzekwowania, ale także prawnie uzasadnione i zgodne z prawami podstawowymi.

Chcemy zwiększyć wiarygodność zarówno wewnątrz, jak i na zewnątrz Unii. Dajemy państwom członkowskim narzędzia do skuteczniejszego zarządzania azylem i jednocześnie

wysyłamy jasny sygnał, że UE nadal angażuje się w spełnianie potrzeb w zakresie ochrony i zapewnia zgodność z międzynarodowymi zobowiązaniami w dziedzinie ochrony międzynarodowej, ale jest zdecydowana, by ograniczyć nadużywanie systemu azylowego i długotrwałe opóźnienia proceduralne. Umożliwiamy również szybszą współpracę z bezpiecznymi krajami partnerskimi i zachęcamy do wspólnej odpowiedzialności poprzez ustrukturyzowane ustalenia.

Zamierzamy przyczynić się do osiągnięcia długoterminowego celu, jakim jest zrównoważona europejska struktura systemu azylowego oparta na solidarności, zaufaniu i przewidywalności. Potrzebujemy zatem tej pragmatycznej korekty, a nie przeglądu koncepcyjnego. Chcemy dopilnować, by mechanizm bezpiecznego kraju trzeciego funkcjonował zgodnie z pierwotnym zamierzeniem, aby zapewnić szybkie, sprawiedliwe i zgodne z prawem wyniki dla wszystkich zaangażowanych stron.

Nie jest to obniżenie standardów, ale potwierdzenie zdolności Europy do łączenia poszanowania zasad z podejściem praktycznym. Funkcjonujący i wiarygodny system azylowy jest niezbędny do utrzymania zaufania publicznego i solidarności między państwami członkowskimi. Reforma systemu bezpiecznego kraju trzeciego to konkretny krok w kierunku osiągnięcia tego celu, a także wyraźny sygnał, że Unia Europejska jest w stanie chronić swoje granice, stać na straży swoich wartości i osiągać rezultaty.

W związku z powyższym sprawozdawczyni uważa, że wniosek Komisji wymaga jedynie ukierunkowanych udoskonaleń w celu zapewnienia pełnej jasności prawa i spójności operacyjnej.

Oceniając, czy państwo trzecie kwalifikuje się do uznania za bezpieczny kraj trzeci, państwa członkowskie mogłyby wziąć pod uwagę fakt, że państwo to jest już ujęte w wykazie bezpiecznych krajów pochodzenia na szczeblu unijnym lub krajowym. Fakt ujęcia danego kraju w takim wykazie może służyć jako wskaźnik ogólnej stabilności i poszanowania praw człowieka w tym kraju.

Aby zapewnić spójne i skuteczne stosowanie koncepcji bezpiecznego kraju trzeciego, przed rozpatrzeniem wniosku o udzielenie azylu pod kątem zasadności państwa członkowskie powinny najpierw rozważyć wszystkie dostępne podstawy – takie jak istnienie związku, tranzyt lub istniejące ustalenia. Procedura powinna być kontynuowana w Unii tylko wtedy, gdy żadna z tych podstaw nie ma zastosowania.

Aby zapewnić spójne stosowanie prawa Unii i uniknąć rozbieżnych praktyk, należy zachęcać do stosowania umów lub uzgodnień na szczeblu UE z państwami trzecimi, ponieważ zapewniają one wspólne ramy i zachowanie norm unijnych oraz wzmacniają wzajemne zaufanie między państwami członkowskimi.

Małoletni bez opieki nie podlegają stosowaniu koncepcji bezpiecznego kraju trzeciego, jeżeli jest ona stosowana na podstawie umowy lub uzgodnienia z bezpiecznym krajem trzecim. Państwa członkowskie powinny jednak mieć możliwość stosowania tej koncepcji na takiej podstawie, jeżeli istnieją uzasadnione powody, by uznać, że małoletni stanowi zagrożenie dla bezpieczeństwa narodowego lub porządku publicznego. Pozwala to zachować równowagę między ochroną a bezpieczeństwem oraz zapewnia spójność z obowiązującymi przepisami w ramach procedury granicznej.

Ze względu na to, że pozostawienie bez kontroli problemu, jakim jest ryzyko ucieczki, osłabiłoby stosowanie koncepcji bezpiecznego kraju trzeciego, państwa członkowskie powinny podjąć wszelkie niezbędne środki, aby zapobiegać ucieczkom.

Ponadto proponujemy doprecyzowanie przepisów dotyczących skutku zawieszającego poprzez wyjaśnienie, że wykonanie może zostać zawieszone tylko wtedy, gdy istnieją uzasadnione podstawy, by sądzić, że wydalenie stanowiłoby naruszenie zasady non-refoulement. W ten sposób zapewnić można pełne poszanowanie praw podstawowych, a jednocześnie uniknąć zbędnych opóźnień proceduralnych.

Sprawozdawczyni z zadowoleniem przyjmuje inicjatywę Komisji i opowiada się za jej szybkim przyjęciem, z drobnymi wyjaśnieniami mającymi na celu zwiększenie pewności prawa i przejrzystości. Przewidując elastyczność w odniesieniu do kryterium związku i zatwierdzając zmienione przepisy dotyczące skutku zawieszającego, Parlament Europejski może pomóc w stworzeniu spójnych ram, które przyczyniają się zarówno do ochrony, jak i skuteczności.